

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ

ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΕΡΡΑ

Ήθησια συν. προπλ. φ. 5. Διά τὸ ἔξωτ. 5 50 μετὰ τοῦ Παραφοίτου καὶ Ἡλίου

ΕΤΟΣ Κ'.—'Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰανουαρίου 1898.—ΑΡ. 1...

ΥΓΙΕΙΝΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΧΟΙΡΕΙΟΝ ΚΡΕΑΣ

Τὸ πάχος τοῦ χοίρου καλεῖται **λάρινον** αὐταυτὸν ἢ **λάρινον πάχος**, κοινῶς **λαρδί**. Συνεχῶς ἐπιθήμενον θεωρεῖται ὡς ἐπαυξάνον τὰ φωσφορικά ἄλατα ἐν τοῖς ὄβροις. Ὅθεν προφυλακτέον τοὺς ἔχοντάς ἐν τοῖς ὄβροις φωσφορικά ἄλατα. Παρὰ τοῖς φθισικοῖς, οἵτινες ἐκπέμπουσι πολλὰ φωσφορικά καὶ χλωριούχα ἄλατα διὰ τῶν πτυέλων καὶ τῶν οὐρῶν, ὄρεται ἡ βρώσις τοῦ χοιρέου πάχους καὶ ἡ πόσις τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄβρακου διότι καὶ τούτο ἐμπεριέχει ἄλατα φωσφορικά καὶ χλωριούχα διὰ τοῦτο καὶ ἡ λήψις τοῦ κοινοῦ ἄλατος ὄρεται τοῖς φθισικοῖς καὶ λυμπατικοῖς. Τὰ ἄλατα ταῦτα φυσικῶς πρίναι ν' ἀποβάλλωνται διὰ τῶν οὐρῶν καὶ οὐχὶ διὰ τῶν πλεγμάτων, ἔθεν τούτο καὶ τὰ ἀντιπλεγμὰ ὡφέλιμά εἰσι τοῖς φθισικοῖς.

† ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1898

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

— Τὸ ἐπιπολάζον ἐπὶ τοῦ λίπους καλεῖται **γραῦς**: οὕτω καλεῖται καὶ τὸ ἐπιπολάζον ἐπὶ τοῦ γάλακτος (τὸ καίμακι).

— Ἐκ τοῦ προβαίου κρέατος ἀγώραζε τὸ ἐμπρόσθιον.

— Ὁ Ὀρφεὺς καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι κρέας δὲν ἐτρῶγον κατὰ Πλούταρχον.

— Οἱ **κῶμασι** εἰσὶ θρεπτικοί, στυπτικοὶ καὶ παράγοσι ἀέρια· μετὰ ζωμοῦ κρέατος ἐσθιόμενοι καθίστανται θρεπτικώτεροι· ὁ Δίδυμος λέγει ὅτι ἀμβλύνοσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας. Ὄθεν ἐλάπτουσι τοὺς καρδιακοὺς.

— Οἱ **φασέολοι** εἰ δῶχοι καὶ δόλιχοι εὐκόλιοι εἰσὶν καὶ παράγουσι ἄλλα ἀέρια, προσιεὶ εἰσὶ διουρητικοὶ καὶ θρεπτικοί.

— Οἱ **ἑρέθουθοι** ξηροὶ εἰσὶν εὐκόλιοι καὶ διουρητικοὶ καὶ θρεπτικοί.

— **Ἐακοὶ καθ'** (Ἴππουρ. διαιτ.) εἰσὶ θερμαντικοὶ καὶ διουρητικοὶ καὶ εὐκόλιοι.

— Τὸ **γλεβκος** (ὁ μῦστος) καλεῖται καὶ **σύφαξ**.

— Τὰ **μουρα** (καὶ μῦραι) εἰσὶν εὐκόλιοι καὶ μελαγχολικοὶ καὶ θερμαντικοί.

— Ἡ **ροισά** (ροδιά) καλεῖται καὶ **σίδη** ἢ **σίδη**, οὕτω καλεῖται καὶ τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ὅστις ὀριμάζει κατὰ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου. Ἰξαιρετικῶς τοῦ δένδρου τούτου κατὰ Θεόφραστον ἐν σικίᾳ ὀριμάζει ὁ καρπὸς βέλτιον καὶ τάχιον.

— Τὰ **φουντουκία** καλοῦνται καὶ κάρυα ποντικὰ· τὸ δένδρον ἢ φουντουκία καλεῖται ποντικὸν δένδρον (ἔρα Συνέκ. Ὑγιεινὴ σελ. 307).

— Τὰ **ῥέβενσι** καλεῖται **ρεβεν βάρβαρον** ἢ **ρειοδιάρβαρον** ἢ **ρίζα ποντικῆ**. Ἐν Ἀγγλίᾳ καλλιεργοῦσι τοῦτο οἱ κηπουροί, οἵτινες καθιστῶσι τὰ φύλλα ἄχρῳ· λίαν τρυφερά, ἀπὲρ ἐσθίουσιν ἐν τραπέζῃ ὡς πολυτίμον σπλάγαν, εὖοσμον καὶ εὐγεστον.

— **Σικυή**. Τὸ ῥῆλλον τούτου καλεῖται **θρῖον**. Τὸ ξύλον καιόμενον ἀνα δίδει καπνὸν δριμύν, ἐ ἐποῖος ἐρεθίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς· καὶ γίνεται ἀφθονοὺς ἑκκρίσεις δακρύων μετὰ καυστικότητος. Τὸ πῆγανον φυόμενον ὑπὸ ταύτην καθίσταται εὐωδέστερον καὶ μαλακώτερον κατὰ Πλούταρχον.

— Τὸ **κάρδιαιμον** ἐσθιόμενον ἐπιφέρει θερμότητα, ἐμποδίζει τὴν πάχυνσιν τοῦ σώματος καὶ καταπαύει τὰ φλέγματα. Ἐἶνε λοιπὸν ὠφέλιμον εἰς τοὺς παχεῖς καὶ πλεγματούς, κατὰ πολὺ ἐσθιόμενον ἐπιφέρει στραγγουρίαν.

— Τὸ **συνάπι** καλεῖται καὶ **νάπι** καὶ **σίνησι**. Τὸ σπέρμα αὐτοῦ θερμαντικόν ἐστὶ καὶ εὐκόλιον· ἀλλὰ ἐπιφέρει δυσουρίαν καὶ στραγγουρίαν, χημικῶς ἐξεταζόμενον ἐμπεριέχει ἔλαιον λεπτὸν γλυκὺ, πτητικὸν λίαν, κεντιστικόν, δριμύ, ἰδίας ὀσμῆς καὶ προσβάλλον τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐμπεριέχει φωσφόρον, ἄζωτον, λεύκωμα καὶ μυξώδη ὄλην.

— Τὸ **ἀνήθον** θερμὸν πινόμενον ἢ ὀσφραϊνόμενον καταπαύει τὸν πταρμόν.

— Τὸ **πῆγανον** πινόμενον ὠφελεῖ κατὰ τῆς αἰμοπτώσεως, καὶ τὸ πτητικὸν ἔλαιον ὑπὸ ὀσίν 3—5 σαχημάτων λαμβανόμενον ἐν τεμαχίῳ ζαχάρου ὁσαύτως ὠφελεῖ.

— Ὁ **ἠδύοσμος** εἶνε θερμαντικὸς, διουρητικὸς ἀντιμετικὸς καὶ τονικὸς, ὠφέλιμος εἰς τὰς ὑστερικές γυναίκας. Χρόμενος συχνάκις ἐπιφέρει ἀτονίαν, τὸ ἔλαιον αὐτοῦ διαλύει καὶ καταπαύει τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ ἀέρια.

— Τὸ **δρύανον**, τὸ καὶ **ἄβαρὺ**, καλούμενον ἐσθιόμενον εἶνε τονικὸν τοῦ στομάχου, μετὰ ἄλατος καὶ ἄρτου βεβρεγμένου ἐν ὕδατι εὐπέψιαν φέρει καὶ εἶνε θερμαντικόν.

— Ἡ **θρύμβη** (θρούμπη) περικλησία τῆ δρυγίνης ἐστίν.

— Τὰ **κρόμμυα**. Ὁ Πλούταρχος εἰς τὸ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος, λέγει ὅτι τὰ κρόμμυα ἀξίουσι μᾶλλον κατὰ τὴν φθινοῦσαν Σελήνην. Ἴσως ἔχει λάθος, διότι κατὰ τοὺς γεωπόνους τὰ φυτὰ ἀξίουσι κατὰ τὴν ἀξίουσαν σελήνην.

Τὸ περικάλυμμα τῶν κρομμύων, ὡς καὶ τῶν βολεῶν τῆς σκύλλης, κλπ. καλεῖται κέλυφος, κελύφανον, σπείρον. Ὁ Πλούταρχος λέγει ὅτι τὰ ρόδα καὶ τὰ ἔα (μενεξέδες) φυόμενα πηλοσίον κρομμύων παρέχουσιν μαίζονα εὐωδίαν.

Τὰ κρόμμυα χημικῶς θεωρούμενα ἔχουσι συστατικὰ θρεπτικά, ἐν οἷς καὶ φωσφόρον. Ὁ Ἴπποκράτης παραδόξως λέγει ὅτι οὐκ εἰσὶ θρεπτικά. «**Τροφήν οὐδεμίαν δίδωσι τῷ σώματι, οὐδὲ ὠφέλειαν.**»

— Τὸ **σκόροδον** διουρητικὸν ἐστίν, εὐκόλιον, θερμαντικόν· βλάπτει τοὺς πάσχοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ περὶ τούτου ὁ Ἴπποκράτης οὐχὶ εὐνοϊκῶς γράφει, λέγει δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι ἐμ

ελύει την βρασιν και παράγει άερία κλπ. Το όπτόν όλι γώ-
τερον είνε. Άγγλεις λέγεται ή κοιλία του ακορόδου και
εύαγγλις.

— Αί τροφαι τροποποιουσι την ποιότητα του γάλακτος
κατά τά είδη της τροφής. Το γάλα των γαλακτοφόρων ζώων
δηλ. του προβάτου, της αίγας, του βοός κλ. διαφόρως έχει κατά
τό είδος της τροφής (όρα Συνέκδ. Υγιεινή και Φοίδον). Το γάλα
του βοός θεωρείται έναχού ως αντιφθισικόν. Ούτω θεωρουσι
ταύτο εις τάς Ήνωμένες Πολιτείας της Αμερικης.

— Ο Γαληνός, λέγει, ότι ο ζωμός των γερόντων άλεκτό-
ων έκταραται την κοιλίαν.

— Η καρδιά των ζώων έθεωρείτο παρά της σχολής
του Σαλέρνου ως σπουδαίον Ιατρικόν.

— Η καρδιά της ελάφου ήτο κατά των διαβατικων
νόσων.

— Η καρδιά του χοίρου κατά της διαρκούς μάλοιγ-
χολίας.

— Το κρέας πάντων των τετηνών ξηρότατον έστι.

— Το αίμα της αίγας έχει παραδόξως ιδιότητα κατά
Παυσανίαν (Αρκαδικά), όστις λέγει ότι διαλύει τον άδάμαντα.

Συγγραφεύς του 4ου μ. Χ. αιώνα λέγει ότι το αίγειον αίμα
έπαναφέρει την δύναμιν του μαγνήτου, όταν ούτος στερηθῃ τάυ-
της. Το αυτό γίνεται και όταν έκαλσίψη τις ταύτον διά χυλού
κρομού. Δοκιμαστέα παρά των φιλομαθών Έλλήνων φυσικων
και χημικων.

Η νέα χημεία μένει να εξετάση δι' έλλήνων χημικων τά
παράδοξα ταύτα· διότι τά των αρχαίων παράδοξα και άλλα μό-
νοις τοις Έλλησι δέδοται έρευνησαι, τοις έν τῷ ελληνικῷ κλί-
ματι εργαζομένοις.

— Ο Ίπποκράτης γράφει ότι το χοιρινόν κρέας παρέχει
ισχύν, και εύκόλιον έστι· διότι έχει όλίγον αίμα. Παρέχει δε
και σάρκα πολλήν· τό του θήλειος χοιριδίου κρέας είνε ελαφρό-
τερον, ιδίως όταν είνε μικράς ηλικίας. Τοῦτο έν Έλλάδι και ο
λαός θεωρεί προτιμῶν τό της νουρνοπούλας.

Ο δε Γαληνός γράφει· «πάντων των έδεσμάτων ή σαρξ του
χοιριδίου είνε θρεπτική».

— Το της ελάφου κρέας είνε διουρητικόν και ισχυρωτικόν·

— Το του λαγωού είνε ισχυρωτικόν, Ωφέλιμον εις τους
πολυσάρκους.

ΤΑ ΠΡΟΣ ΒΡΩΞΙΝ ΚΡΕΑΤΑ ΠΟΤΕ ΕΙΣΙΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ;

Όσα των τετραπόδων τρέφονται διά χλωρῶν χόρτων είνε
κατάλληλα προς βρώσιν. Τα πρόβατα τρέφονται διά χλόης κατά
τό έαρ.

Όσα τρέφονται εξ άκρεμόνιων και βλαστῶν και φύλλων δέν-
δρων, ως είνε αι αίγες, είνε καταλλήλότερα τό φθινόπωρον
και κατά τάς αρχάς του έαρος μέχρι του θέρους.

Όσα τρέφονται διά ξηρῶν χόρτων τον χειμῶνα και τά μέσα
του έαρος είνε κακόχυμα και ακατάλληλα προς βρώσιν, ως είνε
οι βόες κχ· τά πρόβατα της έσυχης ταύτης, είνε εις κακό-
χυμα. Τα πρόβατα είνε όλιγώτερον κακόχυμα των βοων· διότι
ταύτα τρέφονται και τον χειμῶνα διά μικρῶν χόρτων.

Το του μόσχου κρέας είνε θρεπτικώτερον του βοός και
εύπεπτότερον. Το βόειον κρέας (καθ' Ίπποκρ.) είνε δύσπε-
πτον και κακόχυμον, διότι φάσκει είνε ο βοός παχύαιμος και
πολύαιμος και ού μόνον αι σάρκες αὐτοῦ είνε κακόχυμα, άλλα
και τό αίμα και τό γάλα.

Τά αὐτά φάσκει και ο Πλούταρχος· τά αὐτά και ο Γαληνός
λέγοντες, τό βόειον κρέας κακόχυμον και νοσῶδες έστιν.

Έν γένει εξ όλων των κρεασφόρων τό κρέας των προβάτων
είνε τό ελαφρότερον. Το των έριφίων είνε ελαφρότερον του των
αίγων.

Το κρέας του μόσχου ψήνεται εις δύο ώρας.

Το βόειον κρέας ψήγεται επί πλείονος ώρας, είνε ισχυρόν
και δύσπεπτον, χωνύει μετά 3 1/2 ώρας. Είνε κακόχυμον και
άναρμόδιον εις τους χοιραδικής κρέσεως, διότι είνε, ως έφημεν,
παχύαιμον και πολύαιμον. (Ίπποκρ. διατ. Πλούταρχ. Γαλην.)

ΧΡΟΝΟΣ ΠΕΥΣΕΩΣ

Ο Φυσιολόγος Βωμέντης, ειδικῶς ένασχοληθείς προς εἶρε-
σιν της διαρκείας της έν τῷ στομάχῳ πέψεως έκάστου είδους
τροφῶν, ώρισεν κατά παρατηρήσεις ἐπ' εὐθείας έν τῷ στομάχῳ διά
όπης σφραγείας, ύπαρχούσης εκ τραύματι, έν τῷ στομάχῳ τινός, τάδε:

Σάρξ τετραπόδων (κρέας) βοός, χοίρου εν γένει, ώρας 3, 6 λεπ'	
Ζωμός (ρόφημα)	» 3,30
Τηγανιτά	» 4,15
Όπτά	» 3,50
Πτηνά εν γένει	» 2,25
Όρνις	» 3—
Χήνα (νήσσα)	» 3,40
Γαλακτερά	» 2,40
Γάλα βραστόν	» 2—
Γάλα εβραστόν	» 2,15
Κρέμα	» 2,45
Βούτυρον	» 3,30
Τυρός	» 3,30
Σούπα	» 3,15
Ρόφημα εκ ζωμού κρέατος βοός μετ' άρτου	» 4—
» » » ποδαρίων κλπ.	» 4,15

Κατ' έτος εν Εύρώπη καταναλίσκεται σακχάρου περίπου
 δκάδες 2, 233, 000, 000· εκ τούτων.

ΕΗ Αγγλία καταναλίσκει	900,000,000	δκάδας
ΕΗ Γαλλία	265, » »	»
ΕΗ Γερμανία	280, » »	»
ΕΗ Ρωσία	250, » »	»
ΕΗ Ιταλία	90, » »	»
ΕΗ Αυστρουγαρία	200, » »	»
ΕΗ Τουρκία	25, » »	»
Αί ηνωμέναι Πολιτεiai Αμερικής	800.	

Ο Ίσποκράτης λέγει ότι τó γλυκος (ó μούστος) πινόμε-
 νον υγραίνει τó σώμα, φέρει εύκοιλιάτητα και φύσας· τó δέ
 ΞΨημα (πετεμέζι) είνε εύκοιλιον και υγραίνει.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

ΠΟΛΥΔΙΨΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΟΞΙΑ ΥΔΑΤΟΣ

ΕΗ παντελής στέρσις ποτού έπιφέρει δεινά αποτελέσματα
 και τρομερόν θάνατον. ΕΗ γλώσσα και τά βλέφαρα Ξηραίνονται
 και δυσκόλως κινούνται. Τού στόματος ή βλενομεμβράνη ώπαύτως
 Ξηραίνεται και έρυθρούται, έπέρχεται κυστικός πυρετός, παρα-
 φρόνησις και παραλαλία φανταστική και τέλος θάνατος. Διά τής
 δίψης και τής πείνης οί Ρωμαίοι έρόνευσον τούς έπισήμους
 καταδίκους.

ΕΗ πλέον του δέοντος πόσις υδατος έπιφέρει έπιβλαβή α-
 ποτελέσματα κατά τής υγείας και παράγει νόσον, έπιφέρει δια-
 σταλήν του στομάχου, χαλάρωσιν αυτού, δυσπεψίαν, καταβολήν
 τών δυνάμεων, διάρροϊαν, δυσεντερίαν, έπολήγουσαν ενίστε εις
 τόν θάνατον. Θεραπεύουσι ταύτα ή χρήσις τονικών του στομά-
 χου, διεγερτικών τών σωματικών δυνάμεων, ή πόσις άρωματικών
 βαμμάτων υπό μετρίαν δόσιν, ή γεντιανή, ή ηλεκτρισμός επί
 του έπιγαστρίου, ιδίως επί του πυλωρού, ή πόσις 5 στάγμ. δ-
 δυναφάτου Πύργα εν υδατι κοκθίσκου κτλ.

Υπάρχει και πάθος καλούμενον πολυδιψία, τó όποιον
 καταλαμβάνει και παιδιά ηλικίας 4 ή 5 ετών, τά όποια πίνουσι
 επί 24 ώρας περι τής 10 δκάδ. υδατος, και νεάνια πίνοντας
 πλέον τών 30 δκάδων υδατος. Πάντες ούτοι ού,ούε πολύ και Ι-
 δρώνουσι πολύ, τó πάθος είνε επικίνδυνον, ωφέλει τó έγχυμα
 σπόρων λίνου, γαλακτώματος κάρων καννάσσεως, αφέψημα άλ-
 θίας ρίζης και έντριβαί επί του στομάχου άρωματικά κλπ.

ΕΗ δίψα αύξεται εάν ό διψών φάγη.

ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΛΕΜΟΝΙΟΥ

Ο όπος αυτού είνε τó εύχρηστότερον και υγιέστερον
 καρύκε υμα. (1) Αθήναιος συν τοις άλλοις λέγει ότι ό όπος του

λεμονίου εμπροδίζει πᾶσαν βλάβην γινομένην ἐκ τῶν ἰσθδάλων β. φεων. (δρα Μινκεδ. ὑγιεινή) Πρὸς Θεραπείαν πρέπει γὰρ ἐνσταλ- λάζωσιν ὀπὸν λεμονίου ἐπὶ τῆς πληγῆς ἐκ τοῦ δῆγματος, καὶ νὰ πίνη ὁ πάσχων συνεχῶς ἐξ αὐτοῦ. Ἰσθβασιώθη ὅτι φονεύει διὰ τὰ βραχῆρια. Ἦνεν λοιπὸν χρήσιμον κατὰ τῶν ἐπιδημιῶν.

Τὸ λεμόνιον εἶνε, ὡς ἔφημεν, φάρμακον δραστικὸν κατὰ τῶν δηλητηριωδῶν δημηγμάτων. Γνωστὸν εἶνε ὅ,τι ὁ Ἀθήναιος διηγεί- ται περὶ δύο κακούργων, καταδικασθέντων ἐν Αἴγύπτῳ ὅπως ρι- φθῶσι μεταξύ τῶν ὄψεων.

Ὅτε ἀπήρχοντο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, γυνὴ τις οὐ- κτω πρὸς αὐτοὺς φερομένη τοῖς προσέφερε λεμόνια τινὰ, τὰ ὅποια ἔφαγον ἐκτεθέντες ἀκολούθως εἰς τὰ δῆγματα τῶν ἰσθδάλων ὄψεων, οὐ μόνον δὲν ἀπέθανον, ἀλλ' οὐδένα ἠσθάνθησαν πόνον.

Ὁ διοικητὴς τοῦ τόπου ἐκπλαγείς, τὴν ἐπιούσῃαν πέμπει αὐθις τοὺς κακούργους εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ ὅπως βεβαιωθῆ, ἐὰν τὸ λεμόνιον ἦτο ἡ αἰτία τοῦ τόσον ἀπροσδοκῆτου φαινομένου τῆς προτεραιᾶς, διέταξε νὰ μὴ φάγωσιν ἐξ αὐτοῦ ἀμ- φότεροι. Ὁ πρῶτος καὶ τοὶ δηχθεῖς ἐπανειλημμένως οὐδδῶως ἔ- παθεν, ὁ δὲ δεῦτερος ἐξέπνευσεν ἀμέσως. Ὁ Ἀθηναῖος συμπεραί- νει ἐκ τούτου ὅτι τρώγων τις νῆστις τὸ λεμόνιον ἀντέχει εἰς τὴν ἐπενέργειαν ὄλων τῶν δηλητηρίων.

Ὁ Σασὲ ἀνώτερος Γάλλος ἀξιωματικὸς διατρίψας ἐν ταῖς ἀποικίαις ἐδημοσίευσε περίεργον σημείωσιν ἔχουσαν σχέσιν πρὸς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον. Ἄ'φ' 1840, λέγει ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ἡ διοίκησις τῆς Μαρτινίκας διέταξε τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ φρουρίου Δεσσέ, καταστραφέντος ὑπὸ τῶν ἀγγλων πρὶν παραδοθῆ πρὸς ἡ- μάς. Οἱ σύντροφοί μου εἶχον ὑπηρεσίαν εἰς τὰς τάφρους. Ἐἰς τῶν ναυτῶν μου ἀνατινάξας σωρὸν λίθων ἐδόχθη αἰφνης τὴν χεῖ- ρα ὑπὸ κιτρίνου ὄψεως. Προσεκάλεσεν Αἰθιοπία, ὅστις διὰ Ξυρα- φίου σχηματίσας σταυροειδῆ ἐντομὴν ἐπὶ τῆς πληγῆς, ἐπέχεε λε- μονόζωμον. Ἡ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἐξοιδήσις εἶχε προχωρήσει ἀρκούν- τως. Μετὰ τὴν ἐγχειρίτιν ταύτην ὁ νοσηλευτὴς προσέφερεν εἰς τὸν στρατιώτην ἕν ποτήριον τὴν ἰδίαν περιέχον ποσότητα ρουμιλοῦ ὅ- πως διατηρήσῃ, ὡς ἔλεγε, τὸν στρατιώτην ἐν φαιδρότητι καὶ δια- σκεδάσῃ πᾶν α φθόν του. Κατὰ δὲ πᾶσαν ἡμέσιαν ὥραν, ἐν διαστήματι 24 ὥρων, προσέφερεν εἰς τὸν πάσχοντα λεμο- νόζωμον καὶ ἐφ' ὅσον οὗτος ἔπινε τὸ ἐν λόγῳ δραστικὸν ποτὸν ἡ

ἐξοιδήσις καθυμνῶν ἤλαττούτο, ὥστε μέχρι τῆς μεσημέριαις τῆς ἐπιούσης μόνον ἀσθενῆ τινὰ ἔχνη τῆς φλογώσεως ἐσώζοντο.

Ἐπειδὴ ἐξέφρασα εἰς τὸν νοσηλευτὴν τὴν ἐκπληξίν μου, διὰ τὴν ἀληθῶς θαυμάσιον θεραπευτικὴν μέθοδόν του, μοὶ προέτεινε νὰ τὸν συνοδεύτῃ μέχρις ἐνός τῶν παρὰ τὰ τεῖχη ἀντερείσματων, ἵτινα εἰσὶν ἄληθεῖς ὄψεων φωλεαί. Ὅτε ἐφθάσαμεν πλησίον ἀρ- χαίου τινος τεύχου, ὁ Αἰθίοψ ἐβύθισε τὴν χεῖρά του μέχρι τοῦ ἀγκῶνος εἰς ὀπήν τινὰ, ὅπουθεν ἐξήγαγε πελώριον κίτρινον ὄφιν, τὸν ὅποιον συνέλαβεν ἐκ τοῦ λοιμοῦ, ἐκράτησεν ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν τῆς χειρὸς του καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ δῆξῃ μίαν τῶν μα- κρῶν ἐκείνων βανανῶν, αἱ ὅποιαί χρησιμεύουσιν ὡς τροφὴ εἰς τὰ ζῶα. Αὕτη ελαβεν ἀμέσως τὸ χρῶμα τῆς μελάνης. Ἄλλ' ἄμα ὁ Αἰθίοψ ἤρξατο νὰ ἐνσταλάξῃ κατὰ ρανίδας τὸ λεμονόζωμον ἐπὶ τοῦ καρποῦ, οὗτος δὲν ἐδράδυνε ν' ἀναλάβῃ τὸ φυτικὸν χρῶμά του.

ΦΛΕΒΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΕΡΗΣΙΣ

Πάσχων τις ἐξ ἐγκεφαλικῆς κληθῶρας ἐπαπειλεῖτο παρὰ ἀπαληθίας. Διέταχθη ἡ ἐξαγωγή αἵματος 40 δραμίων ὡς τὰ- χιστα διὰ φλεβοτομίας ἐκ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος. Ἐσπευσαν δύο φίλοι διὰ φλεβοτόμον, διήλθον πολλὰ κουρεῖα καὶ οὐδεὶς εὐρέθη γνωρίζων φλεβοτομεῖν ἐπὶ τέλους εὐρέθη εἰς γέρον κουρεῖς, ὅστις ἔσπευσε καὶ ἐφλεβοτόμησε τὸν πάσχοντα, ὅστις ἐν ἀκαρεὶ ἀπηλ- λάγη τοῦ κινδύνου.

Τὸ γεγονός τοῦτο εἶνε ἀξιοσημείωτον, διότι ἐνεκα τῆς πε- πλανημένης ἐπικρατούσης νῦν ἰδέας παρὰ τοῖς ἰατροῖς, ὅτι ἡ ἐξαγωγή αἵματος εἶνε ἐπιβλαβὴς, ἐπικρατούσης δὴθεν ἀναιμίας, ἐν ᾗ ἡ ἀναιμία λεγομένη εἶνε σπανία προερχομένη ἐκ νοσηλικῆς βλάβης καὶ ροῆς ἀφθόνου αἵματος, ἐπὶ ἧλις ἡ σπάνις τῶν φλε- βοτόμων.

Ἡ ἐξαγωγή τοῦ αἵματος γενομένη ἐν δέοντι χρόνῳ, εἶνε πάντοτε ὠφελιμοτάτη καὶ σωτηρία.

⊙ Υ Μ Α Ρ Η

✠✠✠

Δ Ι Α Ι Ω Ν Ι Ε Ι Σ

Τὸ πνεῦμα, ὁ νοῦς, ἡ δύναμις, ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ὕλη εἰσὶν ἀφθάρτα, ἀθάνατα καὶ αἰώνια. Μόνα τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα σώματα εἰσὶν φθαρτά· ὅλον ὁ ὄγκος τῶν ζώων τὸ σχῆμα, κτλ. Ταῦτα ἀποσυντίθενται καὶ ἀποχωρίζεται τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ὕλη.

Ὁ λογικὸς ἄνθρωπος συνιστάμενος ἐκ πνεύματος καὶ ὕλης ποθεῖ τὴν αἰωνιότητα, καὶ πρὸς τοῦτο ἐργάζεται. Ἐκ τοῦ ποιοῦ τούτου γίνονται τὰ μεγάλα καὶ κοινωφελῆ ἔργα πνευματικὰ καὶ ὕλικά. Τὰ ἀσφαλέστερα εἰσὶ τὰ πνευματικὰ, τὰ ἐπισηφαλέστερα τὰ ὕλικά. Ἡ δόξα ἀνάγεται εἰς τὰ πνευματικὰ, ἡ ἀνδρεία εἰς τὰ ὕλικά.

Τὸ πνεῦμα διαιώνίζει τὴν ἀνδρείαν.

Ἡ ὄνομα παρίστανται τὸ πνεῦμα εἰς τὴν ἀνδρείαν, μένει δὲ ἀθάνατον καὶ αἰώνιον.

Τὸ ὄνομα ἐμφανίζει τὰ τοῦ πνεύματος, ὡς καὶ τὰ τοῦ σώματος χαρακτηριστικά.

Ο ΕΚΟΥΣΙΩΣ ΑΜΑΘΗΣ ΚΑΙ ΑΒΕΛΤΕΡΟΣ

Πολλοὶ εἰσὶ δικηγόροι, ἰατροὶ, διδάσκαλοι κλπ. οἵτινες ἀγῆς τελειώσουσι τὰς σπουδὰς των καὶ λάβωσι τὸ δίπλωμα τοῦ ἐπαγγέλματος, δὲν μελετῶσι πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ὄσων ἐδιδάχθησαν καὶ ἔμαθον, ἀλλὰ μένουσιν στασιμοὶ καὶ ἀβέλτεροι.

Ἄλλοι ἀναγινώσκουσι καὶ μελετῶσι τὰ προσήκοντα πρὸς πολὺ μάθειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ὄσων ἐδιδάχθησαν καὶ οὗτοι καθίστανται δεῖνοι καὶ ἀξιοὶ ἰδίας τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Οὗτοι πρέπει νὰ προτιμῶνται καὶ νὰ ὑποστηρίζωνται.

Ἄλλοι μένουσιν ἀμαθεῖς ἐκ τύχης, προοδεύουσιν ὅμοις ἐν τῇ κοινωνίᾳ διὰ τῆς ἀρετῆς, τῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ἐπιμελείας. Οὗτοι εἰσὶν ἐξιώτεροι καὶ ἀξιεπαῖνοι.

Ἐκαστος νονεχῆς καὶ ἄλιγα γράμματα γνωρίζων, δύναται νὰ γείνη πολυμαθῆς καὶ σοφός, εἴταν ἀναγινώσκῃ καθ' ἡμέραν μόνον ἐπὶ μίαν ὥραν συγγράμματα κοινωφελῆ παρέχοντά γνώσεις καὶ ἰδίως χρησίμους· ἀλλὰ

Οὐδεὶς διὰ τὸ πνεῦμα του ποτὲ δυσαρεστεύεται, οὐδὲ διὰ τὴν τύχην του ποτὲ εὐχαριστεύεται.

ΑΓΙΑΝΤΗΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ κ. Α. Π. ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Διαλέθωμεν ἐν τῷ «Φοῖβῳ» τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀνατομικῶς καὶ φυσιολογικῶς· διότι θεωροῦμεν λίαν εὐλογον ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει ἐν πρώτοις νὰ γνωρίσῃ τὰ ἀποτελούντα μέρη τὸ σῶμα του, τὰ ὄνόματα τῶν μερῶν τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος κτλ. διότι παράλογον ἐστὶ τὸ μανθάνειν καὶ γνωρίζειν τὰ ἐκτὸς ἑαυτοῦ καὶ μακρὰν· ἐὰν δὲν γνωρίσῃ τὰ ἐγγύς. Ὅταν πάσῃ ζητεῖ νὰ μάθῃ ποῖον ὄργανον τοῦ σώματος του πάσῃ καὶ ζητεῖ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ. Εἶνε δὲ παράλογον ἐνῶ ζητεῖ τὸ ὄργανον νὰ ἄγνοῇ τὴν ὕψην αὐτοῦ, τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐπήρειαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς υγιείας ὅλου τοῦ σώματος. Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ «Φοῖβῳ» τὴν περιγραφὴν τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν κρυφίων μελῶν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου φυσιολογικῶς καὶ ἀνατομικῶς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν γραφέντων, μηδὲν ὑποπτευόμενοι ὅτι τινὲς ἐμελλον νὰ παρεξηγήσουν τὸν κοινωφελῆ σκοπὸν μας τούτον.

Ἐν τούτοις συνδρομητῆς τις δι' πιστολῆς τοῦ καλῶς γεγραμμένης μετὰ αἰσθήματος εὐγενοῦς ἐξέφρασεν ἐπικρίσεις τῶν λεγθέντων περὶ τῶν κρυφίων μελῶν τῆς γυναικός, δίχως νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε ἀνεξάρτητος τῆς προλήψεως τῆς αἰδημοσύνης. Αἱ κυριαὶ μάλιστα πρέπει νὰ ὀφείλουν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ γραφέντα, διότι αἱ πλείοσται ἀγνοοῦσιν, ὅποιαν ἐπιρροὴν ἔχει ἐπὶ τῆς υγιείας ἡ καθαρὴ καὶ ἡ εὐεξία τῶν μερῶν τούτων. Οἱ ὑστερισμοί, ἡ κεφαλαλγία, ἡ χλωρωτικὴ καχεξία, ἡ διατάραξις τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήρος κ. λ. π. αἰσθάνονται ἐκ τῆς μὴ καθαρότητος τῶν μελῶν των. Ἐνεκα τούτου, κυρίως δὲ διὰ τὰς οἰκογενεῖας ἐδημοσιεύσαμεν τὰ περὶ τῶν κρυφίων μελῶν τῆς γυναικός, διότι πολλοὶ ἀπορρέγουσιν τὴν δημοσίευσιν τῶν τοιούτων χάριν τῆς κακῆς ἐννοουμένης αἰδημοσύνης καὶ ἕνεκα τῆς πιθανῆς ὕλικῆς ζημίας των. Ὁ συγγρα

φας όμως του «Φοίβου» ούδέποτε απέβλεψαν εις την θλην και εις υπερφοδοκοντούτας, επομένως η ηλικία του ιδίως των υποχρεοί να γράφω και περί των τοιαύτων, αρκεί να εις ωφέλιμα εις την κοινωνίαν.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΤΟ ΡΟΔΟΝ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Υπό το στόμιον του κολεού προς την θέσιν της ούρηθρας υπάρχει όγκος σφρασιδής, ευκίνητος προερχόμενος εκ του προστάτου, και καλυπτόμενος υπό βλενομεμβράνης, ητις καλύπτουσα ε-παν το έσωτερικόν μέρος. Έχει χρώμα έρυθρόν ως το του ρόδου (τριανταφύλλου) εκ τούτου έκλήθη το μέρος τούτο **ρόδον** διερ ήτο το ένθος της Αφροδίτης, ητις μεγάλως έλατρεύετο εν Κύπρω και θεά **Κύπριος** επικαλείτο. Οι τότε Κύπριοι αντί γλυπτού προσώπου επί των δακτυλίων λίθων είχον το ρόδον. Η δέ των Κυπρίων δακτύλιος λίθος αποτελείτο εκ δύο πλακών συγκολλημένων, διαφόρου χρώματος και ποιότητας, αίτινες θεωρούντο ως έχουσαι αιμοστατικην δύναμιν και νυν έτι πολλο-χού της Ελλάδος ούτω θεωρούνται, καλούμεναι **κρατητήρες**, τας οποίας φέρουν κατάσαρκα αί πασχούσαι γυναίκες εξ αιμορραγίας. Έν δ'ω φέρουσι ταύτην η αιμορραγία παύε. η ελαττότα: άμα άφαιρέσωσι ταύτην η αιμορραγία επανέρχεται. Τούτο άτελήθημεν. Π συμβάλει, άδηλον. Επενέρχει η πρόληψις της πασχούσης η γίνεται άδηλόν τι ρεθμά ηλεκτροισμού;!

Τοιούτον δακτύλιον έχομεν προελθόντα ημίν εκ Κύπρου και φέροντα γλύμμα ρόδου.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Βασελόπητα

- Α 1)2 δόκαν ζαχάρου φιλοτριμμένον· 80 δρ. βουτύρου.
- Α 1)2 δκ. άχνης των 35 S και 12 ώά.
- Δέρνεις την ζαχαρην μετά των ώων. Είτα ρίπτεις προζύμιον δραμ. 300, ζύμωσον άρκενά άφ' έσπέρας

βρέχουτα τας χείρας μετά του βουτύρου, είτα κάλυ-φόν καλώς ένα γείνη. Την δέ πρωίαν περι ώραν 8—9 την πλάθεις και αφήνεις να γείνη έως το άπόγευμα κατά την 2 μ. ώραν, όποτε την στέλνεις εις τον φούρνον. Όταν θ' άργίση το ζύωμα ρίπτεις εν κυαθίσκον ύδατος η γάλακτος και αναλύεις το προζύμιον. Το τοποθετείς εις θερμόν μέρος διά να άνεδατίση. **Ζύμη** θα γίνη από την άναγραφείσαν άχνην 1 1)2 δκ.

Σάλτσα βραστού

Α. μίαν η δύο άγλίδας (κολλίνας) σκορόδου και κοπάνισον εις λίθινον ιγδίον. Είτα μικρόν τεμάχιον άρτου βεβρεγμένου εις τον ζωμόν του βραστού κρέατος. Μίξον μετά του σκορόδου καλώς διά να γίνη ως αλοιφή. Είτα πρόσθεσ δύο χόκους ώων και αναμίγνυς ως μαγιωνέζαν ρίπτουσα κατά σταγόνας έλαιον καλής ποιότητος (άγούρέλαιον) όσον θέλεις.

ΧΡΗΣΙΜΑ

Θεραπεία της υδατίτιος (κλαπάτζας)

πάθος των προβάτων.

Το πάθος τούτο δύναται να προληφθ η αν τα πρόβατα τρί-φωονται καλώς, και εις τόπον ξηρόν όταν δέ τα πρόβατα προσ-βληθώσιν εν της νόσου δύναται να θεραπευθώσι αν φάγωσι επα-νειλημμένως κοινόν άλας μετά άξουγγίον η Γεντιανής ρίζαν λειο-τετριμμένην.

Θεραπεία του Ένυμμανίτου, ητοι του μετσωρι-

σμού της κοιλίας των χορτοβόρων ζώων.

Συχνάκις αί χλωραι τροφαί επιφέρουσιν εις τούς βοδς, εις τά πρόβατα, εις τούς ίππους, και εις όλα τα παρόμοια ζωα έξόγκω-σιν της κοιλίας αυτών διότι γίνεται εν τω στομάχω αυτών ζύ-μωσις των τοιούτων τροφών, και μέγα ποσόν άερίων άναπτύ-σεται. Πάντατε σχεδόν θάνατος ήπεται εις τό τοιούτον είδος της

ἀσθενείας. Ἄλλ' ὁ Θενάρδος μελετήσας καλῶς τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους τούτου εὗρε τὸ λατρικόν, ὅπερ ἐπιτυχάνει θαυμασίως. Διαλύει ἐν κοχλιάριον μέγα ἀμμωνίας ὑγράς ἐντός ἐνός ποτηρίου ὕδατος καὶ μὲ τὸ μίγμα τούτο ποτίζει τὸ πάσχον ζῶον, ὅπερ ἐντός μίξος ὕδρος θεραπεύεται.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΥΓΙΓΙΝΗ

Περὶ γεωμῆλων, ἀνακαλύψεως, φυτεύσεως καὶ ἀσθενεῶν αὐτῶν.

Ἡ πατρίς τοῦ ἐπισημοῦς τούτου φυτοῦ εἶναι ἡ Χιλή καὶ τὸ Περὺ τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὸ χρήσιμον σάρκωμα ὀνομάζεται ὑπὲρ τῶν ἐγγυρίων πατάσος.

Τὴν πρώτην γνώσιν περὶ αὐτῶν ὀφειλομένοις ἔμπορον αἰχμάλωτον Ἰωάννην Hanksin οὗτος ἠγόρασεν τὸ φυτόν· εἰς τὴν 1585 εἰς Σανταφρέ, ὡς τροφὴν διὰ τοὺς ἐπιβάτας του, καὶ οὗτος περιέγραψε πρῶτον αὐτοὺς τὰ σαρκώματα ταῦτα (πατάτες) εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ ταξιδίου του. Ὁ δυστυχὴς νεώτατος μετέφερεν αὐτοὺς τὴν 1584 ἀπὸ τῆν Βιργινίαν, καὶ τὴν Ἰρλανδίαν, φυτεύσας αὐτὰ εἰς ἐν τῶν κτημάτων του. Ὁ Ἄγγλος ναύαρχος Waller ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὰ 1588 εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ εἰς αὐτὸν ὀφείλεται κατ' ἐξοχὴν ἡ γενικὴ διάδοσις αὐτῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, μῶλον τοῦτο μάλιστα εἰς τὰ 1616 ἔτραγαν εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν εἰς Παρισίους διὰ τὴν σπανιότητά των, καὶ εἰς τὰ 1717 μετεφέρθη διὰ τοῦ στρατηγοῦ Mikan εἰς τὴν Σαξωνίαν. Κατ' ἀρχὰς μιστεύει, ἰσθῆσκον τὰς πατάτας μόνον πρὸς τροφήν τῶν ζῶων ἐνεκὰ φόβου τινος, ὅτι ἐπιφέρει μᾶλλον βλάβην ἐπὶ τῆς υγείας τῶν ἀνθρώπων, μελοῦναι τοῦτο διὰ τῆς γεωμετρικῆς ἀκριβείας τῶν σιτηρῶν καὶ τῆς τότε συμβαινούσης σιτοδείας ἀνεμῆ μεταξὺ τοῦ ἔπται τοῦς πολέμου, ἢ πρὸς τὴν αὐτὴν κατηγήθη καὶ τὰ γεώμηλα εἶνε ἀναμφισβήτητος μετὰ τὸν σίτον ἀρελιμώτατος καὶ πρὸς διὰ τοὺς Εὐρωπαίους. Τὸ ἐπισημότερον γάρ τιμα τῆς Ἀμερικῆς διὰ τὴν βόρειον, καὶ ὡς τὸ ἀρχαιότερον διὰ τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην, εἶνε πολὺ σημαντικώτερον ἀπὸ τὰ σημαντικὰ χρυσοχοεῖα τῆς Ἀμερικῆς, καθότι ἀπ' ἧς ἐποχῆς ἡ τῶν γεωμῆλων καλλιέργεια εἰς τὴν Εὐρώπην, καθότι οὗτοι πρῶτον εὐτυχοῦσιν εἰς πᾶν εἶδος γῆς, καὶ εἰς παλαιὰν γῆν γίνονται ὀγκωδέστεροι, εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ ἀμμώδη

πλέον εὐχυμοὶ· δεύτερον ἢ ἐπιτυχία των γίνεται εἰς πάντα καιρὸν. καίτοι διὰ ξηρασίας ἢ μεγάλης ὑγρασίας τὸ ποσὸν κατὰ τι μεταβάλλεται. Τὰ γεώμηλα χρησιμοποιοῦσι πρῶτον πρὸς τροφήν τῶν κτηνῶν, καὶ ποικίλως παρεσκευασμένων, εἶνε δὲ εἰς ἑκατὸμ. ἀνθρώπων ἢ καθημερινὴ τροφή· β) πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀμύλου (νεσεστέ) διὰ τῆς τῶν γεωμῆλων ἐκκλύσεως γ) πρὸς κατασκευὴν οἰνοπνεύματος, οἶνον, ζαχαρώσεως καὶ σερραπίου δ) τὸ χόρτον χρησιμοποιεῖ πρὸς κατασκευὴν τῆς Καλιῆς (πότασσα ἀνθρακικῆ) κατ' ἐξοχὴν ἐν καίρῳ τῆς ἀνθήσεως ἐμπεριέχει μεγαλειότεραν ποσότητα παρ' ἄλλοτε. Τούτου ἐνεκὰ εἰς τιμὰ μέρη ἀποκόπτουν τὸν χόρτον, ξηραίνουσι καὶ καίουσι, καὶ ἐκ τῆς στάκτης ἀπολαμβάνουσι τὴν Καλιάν· ε) τὸ πρόσφατον χόρτον χρησιμοποιεῖ πρὸς τροφήν τῶν κτηνῶν, μελοντοῦτο δὲν τὸ τρώγουσι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως· στ) τὸ μαρμαμένον χόρτον χρησιμοποιεῖ καὶ εἰς διάφορα μέρη ὡς καύσιμος ἔλαιον ζ) πρόσφατα γεώμηλα λειοτριβηθέντα εἶναι τὸ καλλίτερον φάρμακον κατὰ κνυμάτων· η) τὸ ἐκχύλισμα ἐκ τοῦ πρόσφατου βοτάνου ἐπιστήθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους κατὰ διαφόρους ἐνοχλήσεις τοῦ στήθους, καὶ ἐν γένει ὡς ναρκωτικὸν φάρμακον.

Ἡ ἐλάσθησις τῶν γεωμῆλων γίνεται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καλῶς καὶ διὰ τῆς σπορῆς.

Τὰ γεώμηλα κόπτονται εἰς τόσα τμήματα, ὅσους ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διακρίνομεν, καὶ ἕκαστον τμήμα παράγει νέον φυτὸν καὶ νέα γεώμηλα. Οἱ ἴδιοι καυλοὶ τοῦ φυτοῦ χωθέντες εἰς παλαιὰν γῆν ὡς ὅπως ἀναπτύσσουσι νέον φυτὸν καὶ νέας ρίζας. Διὰ τῆς σπορῆς λαμβάνουσι τὸν πρῶτον χρόνον μόνον μικρὰ γεώμηλα, τὰ ὅποια τὸν δεύτερον χρόνον γίνονται μεγαλειότερα καὶ εὐχυμότερα.

Ἀσθενεῖαι γεωμῆλων Τούτο τὸ ἐπισημὸς φυτὸν ὑπόκειται εἰς διάφορους ἀσθενείας, καὶ μετὰξὺ τῶν ἀναφερόμεν τῆς δόξης ἔξαρτωσι τῆς α) ἠρουτιδωδῆς ἀσθενείας. Ἄπαντα τὰ προσβληθέντα φυτὰ γίνονται σκοριόχρα, τὰ φύλλα γίνονται ρυτιδωδῆ, τὰ γεώμηλα ἐνεκὰ τῆς ἀσθενείας μὴ ὀρμαζόντες ὀρμαζοῦσιν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα των μὲ σάπωνα καὶ εἶναι ἀχυματῆς β) ἡ ψώρα τῶν γεωμῆλων· εἰς τὴν ἠρουτιδωδῆ καὶ ἐννοεῖται ἀναφαίνονται ἐπὶ τῶν διαφόρων τῆς ἐπιδερμίδος μερῶν μικρὰ φυσαλλίδια· ἐξ αὐτῶν γινόντωνται μικροὶ μύκητες, καὶ τέλος ἀνεπτύσσεται μύκησις ἰδιαιτέρως πρωτομύκης τῶν γεωμῆλων ὀνομαζόμενος γ) Ἡ φοικωδὲστέρη νόσος, συνέπειά τῆς ὀπείας· ἀπὸ τινῶν ἐκτῶν εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἐγένετο γενικὴ ἀποτυχία αὐτῶν

ὡστε ἑκατομμύρια ἀνθρώπων τῆς συνήθους τροφῆς των ἐστερήθησαν, καὶ εἰς μεγάλην δυστυχίαν ἐκατήντησαν καὶ καθὼς πρὸ πάντων οἱ Ἴρλανδοὶ, κατὰ τοῦ παρελθόντος χρόνου, εἶναι ἡ πρότινων χρόνων ἐναφανίστα νόσος Πανώλης τῶν γεωμηλῶν καὶ ξηρὰ ἢ ὑγρὰ πῆσις ἐκλουμένη. Εἰς τὴν νόσον ταύτην, ἥτις κατὰ τὰ βοτανικοῦ προέρχεται ἀπὸ ὑπερβολικὴν ὑγρασίαν φαίνονται ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους τοῦ γεωμηλοῦ κηλίδες, καθὼς αἱ εἰς τὰς αὐτῶν ἰδιαιτέροι μύκητες, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ τὰ γεωμηλα ἀχρηστα ἢ μᾶλλον ἐπιπλάθειστα ἀποκαθίστανται ἐκ μικροσκοπικῆς ἐξέτασέως ἐφάνησαν αἱ κηλίδες συνιστάμεται ἐκ μυκήτων. Περὶ τὸν εἶδος διὰ τῆς ρηθείσης ἀπὸ τοῦ ἐμπεριεχόμενον αὐλοῦ δὲν φθίρεται, καὶ διὰ τούτου τὰ ὑπὸ τῆς νόσου διαφθαρέντα γεωμηλα δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀλεύρου διὰ τῆς ἀποπλύσεως.

Περὶ τῆς ἐκ τῶν πτηνῶν ὠφελείας

Ἐν ζεύγος στρουθῶν (ποργίτων) φέρει κατ' ἑβδομάδα: εἰς τοὺς νεσσούς αὐτοῦ 3,400 κήλπας ἢ κανθάρους. Εἰς Αἰγιθαλάς (μελισσοφάγος) τρώγει 300 κατ' ἡμέραν μελίσσας.

Πολλὰ πτηνὰ εἰσὶν ἐπιμελεῖς φύλακες τῶν ποιμνίων.

Ὁ ἐρσιδίας, ὁ βοσφόλαξ καλούμενος, κόπτει τὸ δῆμα τοῦ βόδις διὰ τοῦ ράμφους του, καὶ ἐξάγει ἐξ αὐτοῦ σκώληκα παρόσιτον, ὁ ὁποῖος ἐκμυζεῖ (βυζένει) τὸ αἷμα καὶ ζῶου, καὶ ἐν ὅτῃ πρόξενον θανάτου γίνεται.

Ἡ Σέσπορα, ὁ Ψάρος (Ψαρῶν) τ' αὐτὸν ἐπιτίθει ἐπὶ τῶν διαφόρων ζώων ἢ δὲ Καρακάξι καὶ ἡ Κοράνη καυκρίζει τὰ πρόβατα τῶν σκωλήκων τοῦ δέρματος.

Αἱ Χελιδόνες καταστρέφουσι μεγάλας ἐντόμων πτερωτῶν λίαν μικρῶν, ἅτινα ἀνεῶς ἵπται ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ, κώνωπας, βιβλίσκεως, κηλίδες, κλπ. ὑψηλὰς κλινοτάτες, αἵτινες διὰ νόμου ἐπιμάθουσι τὴν φυσικοῦτα χελιδῶνα.

Ὁ Αἰγιθαλάς (Πατροχελιδῶνα) ὁ Κύψελος (ἡ ἀπκουε χελιδῶν) κλπ. καταφανίζουσι τοὺς Μηλολόθους (εἶδος κανθάρων), τὴν Σίλφην, τὴν Ἰθύμυκας, καὶ πλῆθος ἄλλων διαβρωτικῶν ἐντόμων ἐοχθόμενων τὴν νύκτα.

Ὁ Δρυκολάπτης καταστρέφει τὰ ἕντομα, τὰ ὅποια κρυπτόμενα ὑπὸ τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων, ζῶσιν ἐκ τοῦ ὁποῦ αὐτῶν.

Τὸ Κολύβριον (Colibri), ὁ Μυστρόχυλος, κλπ. ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασι καθαρῶσι τὰ ἀνθη.

Ὁ μέρου τῶν τοῦ καναπολεμεῖ τὰς σφήκας.

